

PANUITANGA.

POUTAPETA PEEKE TIAKI MONI.

1. **TUWHERA** ana i ia ra he Peeke Tiaki Moni i te nuinga o nga Poutapeta Whakaputa Ota Moni i Niu Tirenī, hei tango moni a hei whakaputa moni hoki i roto i nga haora e whakahaerea ana nga mahi ota moni.

2. Ka hoatu he initaretī mo nga moni e tukua ana ki aua peeke, ara e £3 10s. mo ia rau pauna i ia tau ki ia kai-tuku kaore nei ana moni i tuku ai ki reira i nui atu i te £300, engari ka hoki iho te initaretī ki te £3 mo ia rau pauna i ia tau mo nga moni i nuku atu i te £300. E £600 te mutunga mai o te rahi o nga moni e whakaaetia kia whiwhi initaretī.

3. Ko te Kawanatanga hei puna mo nga moni a nga kai-tuku moni ki aua peeke, na reira kaore e kore te tere tonu o te whakaputa mai ano o aua moni ina tonoa a muri atu.

4. Kia kotahi tonu te kaute a te kai-tuku moni e whakatuwhera ki tona ingoa ake.

5. Ko nga ingoa o nga kai-tuku moni ki te Poutapeta Peeke Tiaki Moni me te rahi o a ratou moni i tuku ai ki reira e kore rawa e whakina.

6. Ka ahei te kai-tuku moni ki tetahi o nga Poutapeta Peeke Tiaki Moni ki te tuku moni ki tetahi atu o nga peeke pera o roto o te takiwa poutapeta kotahi, ki te tuku moni ranei ki tetahi atu peeke pera kei roto i tetahi atu takiwa poutapeta ke atu i te mea i whakatuwheratia ra e ia ki reira tana kaute, engari i raro anake i nga tikanga e whai ake nei:—

(a.) Kua toru marama te kaute (matua) e tuwhera ana.

(b.) Ko te roa o te wa e whakaaetia hei tukunga moni atu ki tetahi atu takiwa poutapeta i te mea kua tuwhera ra ki reira te kaute, ka whakapotonga kia toru marama, timata atu i te ra i tukua atu ai te moni tuatahi, a ina pau taua wa (ara taua toru marama) kaore e whakaaetia kia tukua atu ano etahi atu moni ki taua takiwa poutapeta kia pau ra ano etahi atu marama e toru, haunga ia ki te whakawhitiria te kaute (matua) ki taua takiwa poutapeta. Otira ka ahei te kai-tuku ki te tuku moni atu ki etahi atu takiwa poutapeta, engari ka mau tonu te tikanga kua whakaritea ake nei, ara kia toru marama i te tuatahi te wa e whakaaetia hei tukunga moni atu ki reira, a kia toru marama hoki te wa whakataanga o te tuku moni i waenganui o ia o aua takiwa toru marama ra.

7. Ko te kai-tuku moni kua tae ki te toru marama e tuwhera ana tana kaute i roto i te Poutapeta Peeke Tiaki Moni o Niu Tirenī ka ahei tana kautō te whakawhiti ki te Poutapeta Peeke Tiaki Moni o Ingarangi, a ko te kai-tuku moni ki te Poutapeta Peeke o Ingarangi, mehemea kua toru marama tana kaute e tuwhera ana ki reira, ka ahei hoki tana kaute te whakawhiti ki te Poutapeta Peeke Tiaki Moni o Niu Tirenī.

Ko runga o te moni (hui atu ki ona initaretī) e ahei te whakawhiti atu i Niu Tirenī hei whawhao ki tetahi kaute Peeke Tiaki Moni kua e nui atu i te £200. Ko nga moni i hipa atu (i taua £200) ka ahei ano hoki te whakawhiti, mehemea (ina whiti) ka herea ki nga puna moni a te Kawanatanga o Ingarangi, engari ko taua moni kua e nui atu i te £500 ina hui atu nga moni utu komihana ki te moni tinana.

Ko nga ahua (forms) o nga pukapuka whakawhiti me nga whakamarama katoa mo taua mahi ka taea te tiki atu i tetahi o nga Poutapeta Peeke Tiaki Moni o Niu Tirenī.

8. Ka ahei te kai-tuku moni ki te tiki atu i ana moni i te Poutapeta Peeke tata ki a ia o roto i te takiwa poutapeta kei reira tana kaute e takoto ana, ki te tiki atu ranei i era atu peeke o roto i tetahi atu takiwa poutapeta, engari me whakarite e ia nga ritenga i whakatakotoria ai nga moni (*Tirohia* a tekiona 6).

Ka taea te unu-a-waea i te moni i nga Peeke Tiaki Moni (mehemea he Tari Waea kei reira) o roto i te takiwa poutapeta kei reira te kaute e takoto ana, engari me hoatu he hikipene hei utu mo te waea atu ki, me te whakahoki mai a, te Tari Upoko o taua takiwa. Ka taea nga unu-a-waea te tuku "*urgent*," engari ki te peratia me tapiri atu ano tetahi hikipene hei utu.

Ka taea he moni te unu "*by return post*" ki te hoatu te utu o te waea pera atu ki te tari upoko o te takiwa. Ka tukua atu ki te Poutapeta te warati hei whakaputa i nga moni (a ka takoto i reira tae noa ki te ra e tikina atu ai) haunga ia ki te rereke nga tohutohu i roto i te waea unu i nga moni.

9. Ka ahei nga wahine marena ki te tuku moni ki nga Poutapeta Peeke Tiaki Moni, a ko nga moni i tukua

peratia e aua wahine, i tukua ranei e tetahi wahine engari no muri mai ka marena ia, ka kiiia he taonga wehe aua moni no taua wahine, a taea noatia te wa e whakaaturia ai ki te Pohimahita Tianara tetahi take tika e whakarereketia ai te tikanga.

10. Ka ahei te tuku moni e, mo te taha ranei ki, nga tamariki kaore ano i rite nga tau ki te Peeke Tiaki Moni. Ko nga kai-tuku moni kua nuku atu i te whitu tau te pakeke ka kiiia kua rite nga tau o era; engari ko nga tamariki kei raro iho i te whitu tau te pakeke kaore e tukua kia unu i a ratou moni kia eke ra ano ki te whitu tau te pakeke katahi ka whakaaetia kia pera, haunga ia ki te tupono ki tetahi tino take tika.

11. Ko nga Ropu Hoahoa (Friendly Societies), kua ata whakamanaia e te Kai-rehita mo nga Ropu Hoahoa, hui atu ki nga Uniana Kai-mahi (Trades Unions) kua ata rehitaia, ka ahei ki te tuku i a ratou moni ki te Poutapeta Tiaki Moni, kaore e araitia te rahi; engari me matua tuku atu tetahi kape o o ratou ruiri ki te Tumuaki (Controller), Tari o te Peeke, Tiaki Moni, Tianara Poutapeta, Poneke.

12. Ko nga Ropu mo nga Mahi Atawhai me nga Mahi Tiaki Rawa (Charitable and Provident Societies), ina ata whakamanaia ki te pera, ka ahei ki te tuku i a ratou moni ki te Poutapeta Peeke Tiaki Moni, engari me matua tuku atu he kape o te pukapuka whakamana i a ratou (charter) me o ratou ruiri ki te Tumuaki (Controller).

13. Ka ahei te tuku atu ki te Poutapeta Peeke Tiaki Moni i nga moni a nga Volunteer Fire Brigades, Public Libraries, Mechanics' Institutes, Agricultural and Pastoral Associations, Church Mission Societies, Domain Boards, Cemetery Boards, Recreation Association or Club, and Religious Societies, engari ko nga tonu me nga kape o nga ruiri (mehemea he pera) me matua tuku atu ki te Tumuaki (Controller) o te Tari o te Peeke Tiaki Moni, Tianara Poutapeta, Poneke.

14. Ka ahei nga Poari Kura me nga Komiti Kura i whakaturia i raro i te Ture mo nga Kura ki te tuku moni (ki taua peeke); engari e taea ai aua moni te unu ma runga anake i te tonu me te rihiti a te Kai-tiaki Moni (Treasurer) me tetahi mema kotahi, tokomaha atu ranei, o te Poari o te Komiti ranei i runga i ta te Poari i ta te Komiti ranei i whakahau ai.

15. Ka ahei te whakatuwhera Kaute Huihui (Joint Accounts) ma raua ma ratou ranei e nga tangata tokorua tokomaha atu ranei, mehemea kaore e noho mai ana i taua wa he kaute huihui, takitahi ranei, ma raua ma ratou ranei (i roto i te Peeke Tiaki Moni).

16. Kaute Tiaki (Trust Accounts): Ka ahei te Kai-tiaki o tetahi tangata ki te whawhao i te moni a taua tangata, a ki te whakanoho i taua moni, ki o raua ingoa tahi ko taua tangata.

Ka ahei te tangata ki te tu hei kai-tiaki mo nga kaute maha noa atu ahakoa he kaute tana kei tona ingoa ake i reira i taua wa.

17. Ko nga tonu katoa e pa ana ki te mahi a te Poutapeta Peeke Tiaki Moni, me nga utu mo aua tonu, ka haere noa atu i roto i te meera kaore e tonoa kia utu pako-kingi.

18. Mehemea tena ano etahi atu whakamaramatanga e hiahiaia ana, ka taea te tonu atu ki nga Poutapeta whakahaere i nga mahi a te Peeke Tiaki Moni, me tonu ranei ki te Tumuaki, Tari Tiaki Moni, Poutapeta Tianara, Poneke.

D. ROBERTSON,
Hekeretari.

Poutapeta Tianara,
Poneke, 4 Hurae, 1910.

PANUITANGA.

HE whakaatu tenei kua oti te perehi ki te reo Maori o te Ture Whenua Maori, 1909: o nga Rekureihana i raro i taua Ture; o nga Ruiri o te Kooti Whenua Maori; o te Ota Kaunihera whakatakoto i nga rohe o nga Takiwa mo nga Poari Whenua Maori; o te Ota Kaunihera whakatau i nga mana me nga mahi ma nga Komihana o te Kooti Whenua Maori; me te mapi whakaatu i nga rohe o nga Takiwa Poari Whenua Maori. Kua oti aua mea katoa te whakarapopoto ki roto ki te kawa kotahi, ara pukapuka kotahi.

Ko te utu mo taua pukapuka koia tenei,—

Mehemea he ngohengohe te kawa ... 7s. 6d.
Mehemea he papa maro te kawa ... 12s. 6d.

Ko nga ota, me nga moni hei hoko i taua pukapuka, me tuku mai ki te:

KAI-TA A TE KAWANATANGA, PONEKE.

Tari o te Kai-ta a te Kawanatanga Poneke, 6 o Oketopa 1910.